

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2621

Vragen van het lid **Kerstens** (PvdA) aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *de beleidsvrijheid van gemeentes bij fraudebestrijding* (ingezonden 21 mei 2015).

Antwoord van Minister **Asscher** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid), mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ontvangen 18 juni 2015)

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel «Druk op Den Haag om meer beleidsvrijheid fraudebestrijding»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Hoe beoordeelt u de stelling in bedoeld artikel dat de huidige regelgeving gemeentes te weinig ruimte biedt voor het leveren van maatwerk bij het beoordelen of en zo ja welke sanctie ingeval van overtreding van regels dient te worden opgelegd als ook dat het onvoldoende mogelijk is om onderscheid te maken tussen echte fraudeurs en mensen die een foutje maken?

Bent u het ermee eens dat gemeenten, bij het bepalen van of een sanctie moet worden opgelegd en zo ja welke, de ruimte moeten hebben voor maatwerk als ook dat ze voldoende onderscheid moeten kunnen maken tussen echte fraudeurs en mensen die een foutje maken?

Antwoord 2 en 3

Het bestrijden van fraude met sociale uitkeringen is van groot algemeen belang. Met het oog op rechtszekerheid en rechtsgelijkheid is een zekere uniformiteit in het sanctiebeleid gewenst. Daarbij blijft er voldoende ruimte voor gemeenten voor maatwerk.

Met de voorgenomen aanpassingen van wet- en regelgeving in de Fraudewet krijgen gemeenten meer ruimte om bij de bepaling van de op te leggen boete rekening te houden met de ernst van de overtreding, de mate van verwijtbaarheid en de (financiële) omstandigheden. Ook is het kabinet voornemens

¹ Binnenlands Bestuur van 20 mei 2015; <http://m.binnenlandsbestuur.nl/nieuws/druk-op-den-haag-om-meer-beleidsvrijheid.71244.lynkx>

om in meer situaties gemeenten de mogelijkheid te geven om een waarschuwing in plaats van een boete te geven. Daarnaast zijn de boetehogtes aanzienlijk lager dan voorheen. Gemeenten kunnen in een individueel geval bij dringende reden afzien van sancties als dit onredelijk of onbillijk zou uitvallen. Dit betekent ook dat bij opzettelijke fraude het mogelijk blijft boetes tot 100% van het benadelingsbedrag op te leggen. Hiermee is gewaarborgd dat gemeenten maatwerk kunnen leveren.

In het bericht van Binnenlands Bestuur gaat het naast het opleggen van boetes in het geval van fraude ook over het maatregelenbeleid in de Participatiewet. Een maatregel is een tijdelijke verlaging van de uitkering indien een belanghebbende zich niet aan de uit de wet voortvloeiende verplichtingen houdt of anderszins onvoldoende besef van verantwoordelijkheid toont. De bijstand is een vangnet voor wie (tijdelijk) niet zelf in de kosten van het bestaan kan voorzien. Daar horen duidelijke spelregels bij, zoals onder meer opgenomen in artikel 18 van de Participatiewet. Bij de totstandkoming van het maatregelenbeleid in de Participatiewet heb ik het mogelijk gemaakt dat gemeenten altijd de afwegingsruimte hebben om rekening te houden met persoonlijke omstandigheden van mensen en eigenstandig een afweging kunnen maken over het al dan niet opleggen van maatregelen. Bovendien biedt de wet gemeenten onder meer de mogelijkheid de verlaging van de bijstand nader vorm te geven bij gemeentelijke verordening en rekening te houden met verwijtbaarheid en dringende redenen.

Vraag 4 en 5

Hoe verklaart u dat er blijkbaar zo'n verschil van mening bestaat tussen gemeenten en u als het gaat om de interpretatie van de ruimte die de huidige regelgeving biedt voor het leveren van maatwerk als ook het maken van onderscheid tussen echte fraudeurs en mensen die een foutje maken? Bent u bereid gemeenten in hun bezwaren in dezen tegemoet te komen? Zo ja op welke wijze? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 4 en 5

Ik heb er begrip voor dat gemeenten bij het opleggen van een boete rekening willen houden met de specifieke omstandigheden van de burger. Gemeenten hebben daar ook de mogelijkheden toe. Het kabinet vindt het een belangrijk principe dat fraude niet mag lonen. Het bestrijden van fraude met sociale uitkeringen is van groot algemeen belang. Daarom is het met het oog op rechtszekerheid en rechtsgelijkheid een zekere uniformiteit bij het opleggen van boetes gewenst. Ik ga er vanuit dat met de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep en de voorgenomen aanpassingen van wet- en regelgeving gemeenten voldoende ruimte hebben om maatwerk te kunnen leveren.

Ook wat betreft het maatregelenbeleid in de Participatiewet ben ik ervan overtuigd dat er voldoende mogelijkheden zijn om rekening te houden met persoonlijke omstandigheden van mensen en om het al dan niet opleggen van maatregelen af te wegen. Daarbij geldt ook dat het nieuwe maatregelenbeleid pas sinds de inwerkingtreding van de Participatiewet op 1 januari 2015 van kracht is. Gemeenten zijn volop bezig om ervaring op te doen met die ruimte en mogelijkheden binnen de nieuwe regelgeving. Ik heb er vertrouwen in dat gemeenten hier, zeker wanneer zij de wet (langer) in de praktijk brengen, adequaat mee omgaan.